

Перший досвід викладання основних положень медико-соціальної експертизи на етапі післядипломної освіти сімейного лікаря

Л.Ю. Науменко, І.С. Борисова, В.М. Березовський, В.В. Чемирисов
ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

У статті з позицій сучасних вимог поетапного переходу до організації первинної медико-санітарної допомоги на засадах загальної практики–сімейної медицини переконливо доведена необхідність внесення певних змін в систему вищої освіти лікарів щодо необхідності викладання основних питань медико-соціальної експертизи. Цикл «Основи експертизи тимчасової і стійкої непрацездатності», включений до навчальних програм підготовки лікарів-інтернів з першого вересня 2013 р., сприятиме покращенню надання медичної допомоги населенню України.

Ключові слова: сімейний лікар, медико-соціальна експертиза.

Світовий досвід надання медичної допомоги засвідчує, що надання первинної допомоги на засадах сімейної медицини є одним з найефективніших механізмів підвищення результативності роботи закладів охорони здоров'я, справедливого розподілу і раціонального використання ними коштів [7, 9].

У зв'язку з цим в Україні сьогодні для вирішення першочергового завдання сучасної медицини – досягнення «здоров'я для всіх» основним інструментом і фундаментом всієї системи медичного обслуговування визначено первинну ланку медичної допомоги, а центральною фігурою первинної ланки – лікаря загальної практики–сімейної медицини [2, 5, 8, 10]. Таким чином, реформа системи охорони здоров'я країни базується на поетапному переході до організації первинної медико-санітарної допомоги на засадах загальної практики–сімейної медицини [1, 6].

У зв'язку з проведенням таких масштабних реорганізаційних змін у системі охорони здоров'я України перед лікарями загальної практики–сімейної медицини постає низка нових завдань і обов'язків, що має своє відображення в Наказі Міністерства праці та соціальної політики № 336 від 29.12.2004 р. «Про затвердження випуску 1 кваліфікаційних характеристик «професії працівників, що є загальними для всіх видів професійної діяльності». Так, серед першочергових завдань і обов'язків лікаря загальної практики–сімейної медицини у кваліфікаційній характеристиці в пункті 2 «Завдання та обов'язки» серед більше ніж 29 пунктів щодо надання кваліфікованої медичної допомоги хворим містяться і завдання, що стосуються питань медико-соціальної експертизи, а саме:

- проводити експертизу тимчасової непрацездатності хворих, за наявності показань направляти їх на лікарську консультативну комісію;

- використовувати в своїй роботі сучасні методи профілактики, діагностики, лікування та реабілітації хворих при різних захворюваннях;

- здійснювати профілактичну роботу, спрямовану на виявлення факторів ризику, ранніх і прихованих форм захворювань;

- забезпечувати консультування населення дільниці з медико-соціальних та медико-психологічних питань, питань планування сім'ї;

- брати участь у роботі лікарсько-консультативних та медико-соціальних експертних комісій під час розглядання питань, що стосуються хворих, яких він обслуговує;

- проводити аналіз захворюваності та розробляти і впроваджувати заходи з профілактики хвороб в районі обслуговування [1].

Таким чином, експертиза працездатності на сучасному етапі розвитку суспільства стає невід'ємною частиною роботи лікаря загальної практики. В умовах потреби якісної медичної допомоги вона набуває великого клінічного, соціально-економічного і правового значення.

Напрямок подальшого підвищення якості медичної допомоги населенню України продовжує рішення Колегії Міністерства охорони здоров'я від 1.11.2012 р. № 1 «Про стан надання медико-соціальної експертної та реабілітаційної допомоги населенню України».

Важливим кроком у виконанні поставлених державних завдань та відповідно до наказів МОЗ України № 1074 від 03.12.2010 р. «Про заходи МОЗ України щодо удосконалення підготовки лікарів» та № 1088 від 10.12.2010 р. «Про удосконалення післядипломної освіти лікарів» з метою поліпшення якості навчання в інтернатурі кафедрою медико-соціальної експертизи і реабілітації ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України» створено нову навчальну програму циклу «Основи експертизи тимчасової і стійкої непрацездатності» для лікарів-інтернів за фахом лікувальна справа та педіатрія тривалістю 36 учбових годин [2–4]. На виконання рішення Колегії МОЗ України від 1.11.2012 р. № 1 «Про стан надання медико-соціальної експертної та реабілітаційної допомоги населенню України» та рішення Координаційної Ради з післядипломної освіти МОЗ України від 30.05.2013 р. щодо включення до навчальних програм підготовки лікарів з першого вересня 2013 р. цикл «Основи експертизи тимчасової і стійкої непрацездатності» став обов'язковим для викладання у вищих медичних закладах освіти III–IV рівнів акредитації.

У зв'язку з цим на початку 2013–2014 навчального року в Дніпропетровську на базі кафедри медико-соціальної експертизи і реабілітації ДЗ «Дніпропетровська медична академія» проведено цикл тематичного удосконалення з метою підвищення кваліфікації фахівців вищих начальних закладів країни, що будуть викладати питання медико-соціальної експертизи тимчасової і стійкої непрацездатності лікарям-інтернам. Активними учасниками новітніх впроваджень в навчальний процес післядиплом-

ної освіти лікарів-інтернів стали представники одинадцяти медичних вишів України.

Пріоритетними напрямками проведеного циклу стали методичні та методологічні підходи щодо висвітлення питань медико-соціальної допомоги населенню України з позицій державних нормативних документів та розділи медицини, що стосуються питань медичної, соціальної та експертної допомоги хворим, інвалідам та членам їхніх сімей; медико-соціальний патронаж інвалідів, хронічних хворих та їхніх сімей; питання геронтології та етичного ставлення лікаря до людини з обмеженими можливостями; ведення пацієнта у фазі ремісії з чіткими критеріями призначення підтримувальної терапії, замісної та протирецидивної терапії; питання паліативної допомоги; основи загальної реабілітації та реабілітації при окремих формах інвалідності.

ВИСНОВКИ

1. Реформування первинної медико-санітарної допомоги населенню України на засадах загальної практики-сімейної медицини визначає особливу роль лікаря загальної практики-сімейної медицини у забезпеченні універсальності, широкого профілю та комплексності у вирішенні проблем, пов'язаних не тільки з питаннями діагностики та лікування, а й високопрофесійної кваліфікаційної допомоги щодо визначення тимчасової та стійкої непрацездатності хворих та інвалідів.

2. Експертиза працездатності є невід'ємною частиною роботи лікаря загальної практики-сімейної медицини. Цикл «Основи експертизи тимчасової і стійкої непрацездатності» на післядипломному рівні медичної освіти лікарів-інтернів дозволить вивести молодого фахівця в області сімейної медицини на високий рівень багатопланової комплексної допомоги хворим, інвалідам та членам їхніх сімей.

Первый опыт преподавания основных положений медико-социальной экспертизы на этапе последипломного образования семейного врача

Л.Ю. Науменко, И.С. Борисова, В.М. Березовский, В.В. Чемирисов

В статье на позициях современных требований поэтапного перехода к организации первичной медико-санитарной помощи на принципах общей семейной практики показана необходимость внесения определенных изменений в систему высшего образования врачей, что в первую очередь касается вопросов преподавания основных положений медико-социальной экспертизы. Цикл «Основы экспертизы временной и стойкой нетрудоспособности», который включен в учебные программы подготовки врачей-интернов с первого сентября 2013 г., будет способствовать улучшению оказания медицинской помощи населению Украины.

Ключевые слова: семейный врач, медико-социальная экспертиза.

First experience of teaching fundamentals of medical-social expert evaluation at the stage of post-graduate education of family doctor

L. Yu. Naumenko, I. S. Borysova, V. M. Berzovsky, V. V. Chemyrisov

In the article in the context of modern requirements of stage-by-stage transition to organization of primary medical-social aid rendering on the basis general practice – family medicine, the necessity of applying certain changes into the system of higher education of physicians as for obligatory teaching fundamentals of medical-social expertise is strongly proved. Cycle «Fundamentals of expertise of temporary and stable disability», included into syllabus of training of interns from the first of September, 2013 will favor improvement of medical aid rendering to population of Ukraine.

Key words: family doctor, medical-social expertise.

Сведения об авторах

Науменко Леонид Юрьевич – ГЗ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины», 49044, г. Днепропетровск, ул. Дзержинского, 9

Борисова Инна Станиславовна – ГЗ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины», 49044, г. Днепропетровск, ул. Дзержинского, 9. E-mail: doctorinnaborisova@mail.ru

Березовский Виталий Николаевич – ГЗ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины», 49044, г. Днепропетровск, ул. Дзержинского, 9

Чемирисов Владимир Васильевич – ГЗ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины», 49044, г. Днепропетровск, ул. Дзержинского, 9

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Наказ МОЗ України № 72 від 23.02.2001 р. «Про затвердження окремих документів з питань сімейної медицини».
2. Наказ МОЗ України № 1074 від 03.12.2010 р. «Про заходи МОЗ України щодо удосконалення підготовки лікарів».
3. Наказ МОЗ України № 1088 від 10.12.2010 р. «Про удосконалення післядипломної освіти лікарів».
4. Основні результати виконання за-

- ходів міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002–2011 роки (за підсумками 2007 року) / О.Р. Ситенко, В.В. Лазоришинець, В.І. Аксенова [та ін.] // Україна. Здоров'я нації. – 2009. – № 1/2. – С. 97–102.
5. Поживілова О.В. Запроваджено нову спеціальність 14.01.38 - загальна практика-сімейна медицина. [Електронний ресурс] – Доступ з мережі: http://www.confcontact.com/20101224/5_pozhivil.php.

6. Постановление Кабинета Министров Украины от 20.06.2000 г. № 989 «О комплексных мероприятиях по внедрению семейной медицины в систему здравоохранения».
7. Реформы здравоохранения в Европе: Анализ нынешних стратегий. ВОЗ, Европейское региональное бюро – Копенгаген. – 1996. – 41 с.
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24. 07.2006 р. № 421 «Концепція Державної програми роз-

- витку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2010 р.»
9. Стратегическое управление / руководство системами здравоохранения в Европейском регионе ВОЗ // Глав. врач. – 2009. – № 7. – С. 53–68.
10. Чухриенко Н.Д. «Хороший семейный врач – это почти член семьи». Интернет-версия газеты «Медицинский вестник Украины». [Електронний ресурс] – Доступ з мережі: <http://www.medvestnik.com>

Статья поступила в редакцию 03.10.2013